

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE

**NASTANEK AFRIŠKEGA KONTINENTALNEGA
PROSTOTRGOVINSKEGA OBMOČJA**

Ljubljana, marec 2017

MATEJ KORŠIČ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani Matej Koršič, študent Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtor predloženega dela z naslovom Nastanek afriškega kontinentalnega prostotrgovinskega območja, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko asist. dr. Sonjo Šlander Wostner,

IZJAVLJAM,

1. da sem predloženo delo pripravil samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbel, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobil vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označil;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnal v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študenta: _____

KAZALO

UVOD	1
1 AFRIKA IN NJENA EKONOMSKA SLIKA	2
2 AFRIKA IN EKONOMSKO INTEGRIRANJE	5
2.1 Predvidene faze implementacije afriške ekonomske unije.....	6
2.2 Afriške regionalne integracije	6
2.3 Trojni pakt – TFTA	9
2.4 Program minimalne integracije – MIP	9
3 TEORIJA PROSTOTRGOVINSKIH OBMOČIJ NA PRIMERU AFRIŠKE CFTE	10
3.1 Statični učinki – ustvarjanje in preusmerjanje trgovine	11
3.2 Dinamični učinki	12
4 TRGOVINSKI TOKOVI AFRIŠKIH DRŽAV IN INTEGRACIJ	14
5 POTENCIALNE KORISTI KONTINENTALNEGA PROSTOTRGOVINSKEGA OBMOČJA	17
6 IZZIVI CFTE.....	18
7 EMPIRIČNA ANALIZA POTENCIALNIH KORISTI IN STROŠKOV AFRIŠKE CFTE.....	19
SKLEP	22
LITERATURA IN VIRI	24

PRILOGA

KAZALO TABEL

Tabela 1: Največje afriške države glede na BDP leta 2015 (v milijardah USD)	3
Tabela 2: Najbogatejše afriške države glede na BDP p.c. leta 2015 (v USD)	3
Tabela 3: Največje afriške izvoznice leta 2015	4
Tabela 4: Najhitreje rastoče afriške izvoznice med letoma 2011 in 2015	4
Tabela 5: Trenutno stanje implementacije afriških regionalnih integracij	8
Tabela 6: Kam so izvažale afriške regionalne integracije med letoma 2000 in 2009 (v %) %).....	14

Tabela 7: Od kod so uvažale afriške regionalne integracije med letoma 2000 in 2009 (v %).....	15
Tabela 8: Menjava znotraj kontinentov leta 2009 (v % celotne menjave).....	15
Tabela 9: Prikaz strukture izvoza afriških dobrin med letoma 2009 in 2010 (v %).....	16
Tabela 10: Povprečen čas izvoza in uvoza (po dnevih)	17
Tabela 11: Notranja regionalna menjava v deležu celotne afriške menjave leta 2004	17
Tabela 12: Ocena zaščitnih in carinskih prihodkov pred sprejetjem trgovinskih reform in po njem z modelom CGE	22

KAZALO SLIK

Slika 1: Zemljevid Afrike.....	2
Slika 2: Prepletanje afriških integracij	7

UVOD

Svet je vedno bolj povezan, kar se kaže tudi z nastankom različnih zvez/integracij in sporazumov med državami in kontinenti. V zaključni strokovni nalogi je na osnovi razpoložljivih informacij predstavljen aktualen proces nastajanja afriškega kontinentalnega prostotrgovinskega območja. Problematika je zanimiva, saj gre za proces oblikovanja nove integracije, ki bo nekoliko podobna nam že poznani evropski integraciji oziroma Evropski uniji (v nadaljevanju EU). Vendar pa naj bi za razliko od nje geografska lokacija pokrivala celoten afriški kontinent, ki zajema 54 neodvisnih držav.

Nastanek skupnega kontinentalnega trga s prostim pretokom poslovanja za izdelke, storitve, ljudi in investicije naj bi združilo 54 posameznih afriških ekonomij v skupen in usklajen trg. Skupno bi učinkoviteje uporabljali dobrine in bogate naravne surovine. Z uskladitvijo, harmonizacijo in liberalizacijo trgovine bi enoten trg močno povečal notranjo menjavo, skupno rast in posledično napredek.

Vizija na kontinentalni stopnji je skozi začrtane faze postopoma doseči skupno prostotrgovinsko območje, skupni trg ter skupno monetarno in ekonomsko unijo. Kot smo že videli in nekako tudi izkusili sami na primeru EU, integracije poleg prednosti prinesejo tudi težave in različne izzive, kar bo za integracijo, kot je afriški kontinent, glede na razvitost in predvsem velikost še večji izziv. Zato se v tej zaključni strokovni nalogi osredotočam predvsem na **dve ključni vprašanji**:

1. Ali je nastanek afriškega kontinentalnega prostotrgovinskega območja realen cilj?
2. Ali je lahko takšna nova integracija uspešna in zakaj bi bilo sedaj drugače kot v preteklosti?

V prvem poglavju sta predstavljena Afrika in aktualno ekonomsko stanje ključnih držav. V drugem poglavju so predstavljene ekonomske integracije, njihova zgodovina in začetki ideje o nastanku afriške integracije ter začrtane faze v procesu nastanka Afriške unije (v nadaljevanju AU). V tretjem poglavju so prikazane afriške regionalne integracije, njihove članice in kompleksna prepletenost. Prikazano je tudi trenutno stanje oz. faze, v katerih se posamezne integracije nahajajo, in dogovori, kot sta trojni pakt (angl. *Tripartite Free Trade Area*, v nadaljevanju TFTA) in program minimalne integracije (angl. *Minimum Integration Programme*, v nadaljevanju MIP), ki bosta pripomogla k lažji integraciji. V četrtem poglavju je prikazana teorija prostotrgovinskih območij na primeru afriškega kontinentalnega prostotrgovinskega območja (v nadaljevanju CFTA). Ta zajema pregled potencialnih koristi in izgube prostotrgovinskega območja s pomočjo statičnih in dinamičnih učinkov na trgovino. Peto poglavje prikazuje trgovinske tokove afriških integracij v povezavi z drugimi državami oz. kontinenti ter jasno vidne razlike in probleme pri trgovanju. Šesto poglavje prikazuje potencialne koristi CFTE, sedmo prikazuje izzive, ki bi lahko vplivali na nastanek CFTE, v osmem poglavju pa sta predstavljena empirična

analiza potencialnih koristi in stroškov afriške CFTE z računskim modelom splošnega ravnotežja (angl. *computable general equilibrium*, v nadaljevanju CGE), ki testira dva scenarija, ter ocena sprememb, ki ga prinaša prostotrgovinsko območje. V zaključku obravnavam predpostavljene hipoteze in podam svoje mnenje.

1 AFRIKA IN NJENA EKONOMSKA SLIKA

Afrika, ali kot jo nekateri imenujejo tudi zibelka človeštva, je po površini in prebivalstvu druga največja celina sveta. Razprostira se na 30.000 kvadratnih kilometrih. Ima 1,2 milijarde prebivalcev, 54 neodvisnih držav in veliko naravnih bogastev. Je najtoplejša celina, razdeljena na severno, zahodno, centralno, vzhodno in južno Afriko. Največji problemi prebivalstva so lakota, bolezni, slaba izobrazba in državljanske vojne (Boyes, 2013).

Slika 1: Zemljevid Afrike

Vir: Compare Infobase Ltd., Political map of Africa, 2015.

Leta 2014 je skupni bruto domači proizvod (v nadaljevanju BDP) Afrike znašal 2.500 milijard ameriških dolarjev (v nadaljevanju USD) in izjemno napredoval v primerjavi z letom 2008, ko je znašal 1.300 milijard USD. Največji delež prispevajo Nigerija, Južna Afrika, Egipt in Alžirija. Leta 2014 je skupna letna rast znašala 3,9 odstotka in je v

primerjavi s predhodnim letom večja za 0,4 odstotne točke (United Nations Economic Commission for Africa, 2015, str. 89).

Tabela 1: Največje afriške države glede na BDP leta 2015 (v milijardah USD)

Država	BDP
Nigerija	490
Egipt	330
Južnoafriška republika	312
Alžirija	172
Maroko	103
Angola	102
Sudan	84
Kenija	63
Etiopija	63
Tanzanija	46

Vir podatkov: Evergration (Pty) Ltd., GDP rankings in Africa, 2015; lastni izračuni.

Kot prikazuje Tabela 1, je Nigerija vodilno gospodarstvo na afriškem kontinentu po velikosti BDP-ja, največji delež pa jim prinaša nafta. Egipt je na drugem mestu prehitel Južno Afriko, ki je pred padcem vrednosti valute bila blizu BDP-ja Nigerije.

Tabela 2: Najbogatejše afriške države glede na BDP p.c. leta 2015 (v USD)

Država	BDP p.c.
Sejšeli	25.439,92
Ekvatorialna Gvineja	19.818,11
Gabon	17.053,47
Bocvana	16.578,59
Južna Afrika	11.273,08
Libija	10.129,61
Tunizija	9.706,59
Namibija	7.694,44
Alžirija	7.541,85
Egipt	6.594,00

Vir podatkov: O. Oluwaseun, Top 10 richest countries in Africa – list based on per capita income, 2015; lastni izračuni.

Kot prikazuje Tabela 2, so Sejšeli glede na BDP na prebivalca najbogatejša afriška država. Država je sestavljena iz 115 manjših otokov, največji del zaslužka pa prihaja iz turizma in ribištva. Ekvatorialna Gvineja, kot druga, se ukvarja predvsem z ribištvom in pridobivanjem kakava, tretja najbogatejša država pa je Gabon, njihovo gospodarstvo se predvsem zanaša na pridobivanje nafte in lesa (Oluwaseun, 2015).

Tabela 3: Največje afriške izvoznice leta 2015

Država	Znesek izvoza (v milijardah USD)	Celoten afriški izvoz (v %)
Južna Afrika	81,5	21,9
Nigerija	49,5	13,3
Alžirija	34,6	9,3
Angola	34,1	9,1
Maroko	22,2	6,0
Egipt	20,1	5,4
Tunizija	12,9	3,5
Gana	10,3	2,8
Libija	9,5	2,6
Slonokoščena obala	8,4	2,2

Povzeto in prirejeno po D. Workman, Top African export countries, 2016a.

Kot je razvidno iz Tabele 3, sta največji afriški izvoznici Južnoafriška republika in Nigerija. Južnoafriška republika je največji proizvajalec zlata in diamantov na svetu, Nigerija pa največji proizvajalec nafte v Afriki, ki ima eno največjih svetovnih zalog nafte (Workman, 2016a). V splošnem so glavne izvozne dobrine afriških držav predvsem palmino olje, zlato, diamanti, nafta, kakav in les, glavne uvozne dobrine pa hrana, osnovni pripomočki in infrastrukturni elementi, kot so stroji, oprema, kemikalije, petrolejni proizvodi, znanstveni instrumenti in hrana (Economywatch, 2010).

Tabela 4: Najhitreje rastoče afriške izvoznice med letoma 2011 in 2015

Država	Znesek skupnega izvoza (v milijonih USD)	Rast od leta 2011 do 2015 (v %)
Britansko ozemlje v Indijskem oceanu	32	115
Sierra Leone	570	104
Kamerun	103	4
Etiopija	5000	92
Komoros	41	84
Benin	626	61
Madagaskar	2000	55
Sveta Helena	36	46
Francoska južna in antarktična ozemlja	28	42
Somalija	541	36

Povzeto in prirejeno po D. Workman, Fastest-growing African export countries, 2016b.

Kot je razvidno iz Tabele 4, je najhitreje rastoča afriška država Britansko ozemlje v Indijskem oceanu, ki je imela od leta 2011 pa do 2015 kar 115-odstotno rast izvoza. Njihov

glavni izvoz predstavljajo računalniške komponente, telefoni in druge elektronske komponente, ki so se v zadnjih letih zelo razvili. Razlog za tako hitro rast izvoza je predvsem povečano povpraševanje po računalniških in elektronskih komponentah. Največji uvoznik njihovih proizvodov je Singapur, ki je od leta 2011 do 2015 povečal uvoz s 5,3 na kar 58 odstotkov (The observatory of economic complexity, 2015).

2 AFRIKA IN EKONOMSKO INTEGRIRANJE

Ekonomsko integracijo lahko definiramo kot proces, ki vključuje odstranitev ekonomskih ovir med dvema ali več ekonomijami pri izmenjavi dobrin in storitev (Balassa, 1965b, str. 174).

V sredini dvajsetega stoletja so ekonomske integracije med državami postale ena izmed vodilnih oblik mednarodne gospodarske politike. To obdobje so nekateri poimenovali kar obdobje integracij. V razvitem svetu se je takrat želja po integraciji odrazila v formaciji integracij, kot so Evropska ekonomska skupnost (v nadaljevanju EEC) (leta 1957), Evropsko prostotrgovinsko območje (v nadaljevanju EFTA) (leta 1960), Svet za vzajemno gospodarsko pomoč (v nadaljevanju COMECON) (leta 1949) in druge. V manj razvitem svetu je bil interes za integracijo še večji, slednjega so prepoznali tudi v Afriki (Robson, 1994).

Afriški voditelji so prepoznali priložnost v medsebojnem sodelovanju in integraciji z drugimi afriškimi državami, kar bi pripomoglo k izboljšanju ekonomskega in socialnega stanja, saj bi le tako lahko zagotovili trajnostni razvoj afriškega kontinenta. S tem namenom so že v začetku 60. let prejšnjega stoletja začeli spodbujati države k medsebojnemu sodelovanju in formiranju v regionalne integracije s končnim namenom/ciljem – vzpostavitevijo afriške ekonomske unije.

Leta 1980 je organizacija afriške enotnosti (v nadaljevanju OAU) sprejela načrt integracije *Lagos Plan of Action*, ki je pomenil velik korak k doseganju skupnega cilja. Junija 1991 je bil ta načrt prenesen v bolj konkretno obliko na zasedanju v Abuji (Nigerija), saj so takrat vodje podpisali sporazum o afriški ekonomski skupnosti (v nadaljevanju AEC) (Soininen, 2014).

Abujski sporazum (angl. *Abuja Treaty*) naj bi v Afriki postopoma zagotovil koordinacijo, harmonizacijo in progresivno integracijo vseh aktivnosti v obstoječih in prihodnjih ekonomsko-regionalnih integracijah. Prav regionalne integracije (v nadaljevanju REC) so ključni podporni stebri v nastajanju skupne unije. Proces implementacije Abujskega sporazuma naj bi potekal v šestih fazah, v obdobju 34 let in z dokončno implementacijo leta 2028 (Soininen, 2014).

2.1 Predvidene faze implementacije afriške ekonomske unije

Skladno z dokumentom mednarodnega centra za trgovino in trajnostni razvoj (Soininen, 2014) so faze implementacije afriških integracij sledeče:

- prva faza (5 let): utrditev obstoječih regionalnih integracij in po potrebi nastanek novih,
- druga faza (8 let): stabilizacija in postopna odstranitev carin ter drugih ovir pri regionalni menjavi; utrditev gospodarskih sektorjev, predvsem na področju trgovine, agrikulture, financ, transporta in komunikacij, industrije in energije, kot tudi koordinacija in harmonizacija vseh aktivnosti regionalnih integracij,
- tretja faza (10 let): ustanovitev prostotrgovinskega območja in carinske unije na stopnji vsake regionalne integracije,
- četrta faza (2 leti): koordinacija in harmonizacija carin in carinskih sistemov med regionalnimi integracijami, s ciljem vzpostavitve kontinentalne carinske unije,
- peta faza (4 leta): vzpostavitev afriškega skupnega trga oziroma afriškega kontinentalnega prostotrgovinskega območja in skupne politike,
- šesta faza (5 let): integracija vseh sektorjev, ustanovitev afriške centralne banke, enotne afriške valute, vzpostavitev afriške ekonomske in monetarne unije, formacija in izvolitev prvega panafriškega parlamenta.

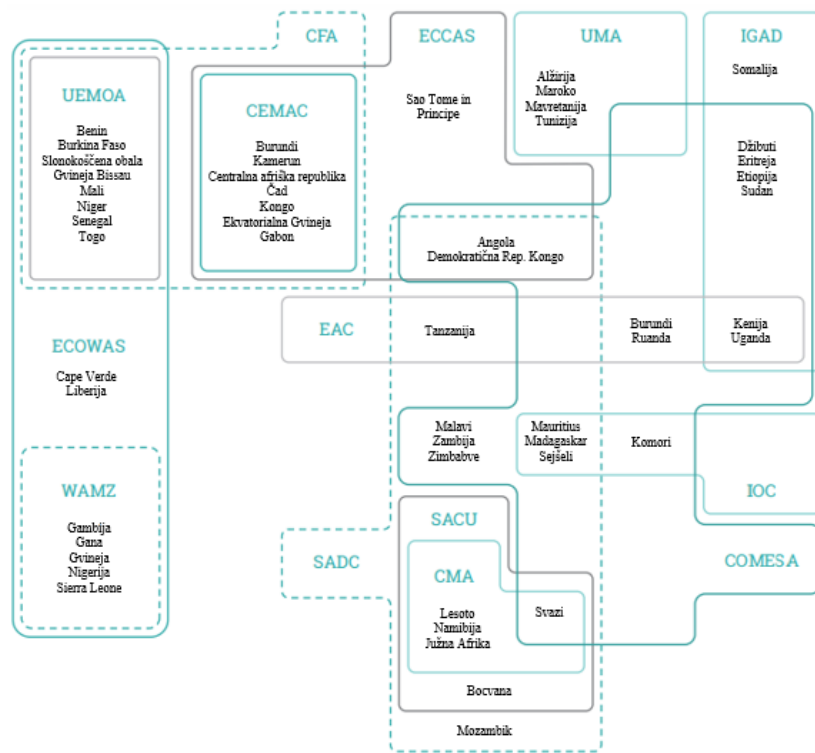
2.2 Afriške regionalne integracije

V Afriki je trenutno osem regionalnih integracij (v nadaljevanju REC's). Eden glavnih izzivov, s katerim se srečujejo regionalne integracije, je prekrivanje članstev posameznih držav z več integracijami, kar zavira napredek k regionalni in kontinentalni integraciji. Od 54 držav jih 25 pripada dvema regionalnima integracijama, 17 držav je članic treh organizacij in šest je članic kar štirih regionalnih integracij (United Nations Economic Commission for Africa, 2012, str. 1).

1. **Skupnost držav Sahela in Sahare** (angl. *Community of Sahel-Saharan States*, v nadaljevanju CEN-SAD): integracijo CEN-SAD sestavljajo naslednje države: Benin, Burkina Faso, Cape Verde, Centralna afriška republika, Komori, Slonokoščena obala, Čad, Džibuti, Egipt, Eritreja, Gambija, Gana, Gvineja Bissau, Gvineja, Kenija, Liberija, Libija, Mali, Mavretanija, Maroko, Niger, Nigerija, São Tomé in Príncipe, Senegal, Sierra Leone, Somalija, Sudan, Togo in Tunizija;
2. **Skupni trg držav vzhodne in južne Afrike** (angl. *Common Market for Eastern and Southern Africa*, v nadaljevanju COMESA): integracijo COMESA sestavljajo naslednje države: Burundi, Komori, Demokratična republika Kongo, Džibuti, Egipt, Eritreja, Etiopija, Kenija, Libija, Madagaskar, Malavi, Mavricij, Ruanda, Sejšeli, Sudan, Kraljevina Svazi, Uganda, Zambija in Zimbabve;

3. **Vzhodnoafriška skupnost** (angl. *East African Community*, v nadaljevanju EAC): integracijo EAC sestavljajo države: Burundi, Kenija, Ruanda, Tanzanija in Uganda;
4. **Ekonomska skupnost držav centralne Afrike** (angl. *Economic Community of Central African States*, v nadaljevanju ECCAS): integracijo ECCAS sestavljajo sledeče države: Angola, Burundi, Kamerun, Centralna afriška republika, Čad, Demokratična republika Kongo, Ekvatorialna Gvineja, Gabon, Republika Kongo, São Tomé in Príncipe;
5. **Gospodarska skupnost držav zahodne Afrike** (angl. *Economic Community of West African States*, v nadaljevanju ECOWAS): integracijo ECOWAS sestavljajo države: Benin, Burkina Faso, Cape Verde, Slonokoščena obala, Gambija, Gana, Gvineja, Gvineja-Bissau, Liberija, Mali, Niger, Nigerija, Senegal, Sierra Leone in Togo;
6. **Medvladna organizacija za razvoj** (angl. *Inter – Governmental Authority on Development*, v nadaljevanju IGAD): integracijo IGAD sestavljajo države: Džibuti, Eritreja, Etiopija, Kenija, Somalija, Sudan in Uganda;
7. **Južnoafriška skupnost za razvoj** (angl. *Southern African Development Community*, v nadaljevanju SADC): integracijo SADC sestavljajo države: Angola, Bocvana, Demokratična republika Kongo, Lesoto, Madagaskar, Malavi, Mavricij, Mozambik, Namibija, Sejšeli, Južna Afrika, Kraljevina Svazi, Tanzanija, Zambija in Zimbabwe;
8. **Unija arabskega Mahreba** (angl. *Arab Maghreb Union*, v nadaljevanju UMA): integracijo UMA sestavljajo države: Alžirija, Libija, Mavretanija, Maroko in Tunizija.

Slika 2: Prepletanje afriških integracij

Vir: African development bank group, *Tracking Africa's progress in figures 2014, 2014*, str. 45.

Tabela 5: Trenutno stanje implementacije afriških regionalnih integracij

Integracijske faze po Abujskem sporazumu na regionalni stopnji								
Integracija Faze	ECOWAS	COMESA	ECCAS	IGAD	CEN-SAD	EAC	SADC	Datum zaključka po Abujskem sporazumu
Prva faza (5 let): utrditvev RECs	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1999
Druga faza (8 let): koordinacija, harmonizacija aktivnosti in postopna odstranitev carinskih in necarinskih ovir	✓	✓	✓	O	✓	✓	✓	2007
Tretja faza (10 let): prostotrgovinsko območje in carinska unija v vsaki REC	O (2015)	O (2009)	O (2010)	O	O	O	O (2011)	2017
Faza integracije po Abujskem sporazumu na kontinentalnem nivoju								
Četrta faza (2 leti): kontinentalna carinska unija	X	X	X	X	X	X	X	2019
Peta faza (4 leta): skupni kontinentalni trg	X	X	X	X	X	X	X	2023
Šesta faza (5 let): kontinentalna ekonomska in monetarna unija	X	X	X	X	X	X	X	2028

Povzeto in prirejeno po United Nations Economic Commission for Africa, Assessing regional integration in Africa V: towards an African continental free trade area, 2012, str. 15, tabela 2.1.

Legenda: ✓ (dosežena), O (trenutna faza), X (ni dosežena).

Iz podatkov v Tabeli 5 lahko razberemo, da so vse regionalne integracije razen IGAD v tretji fazi implementacije. Tretja faza implementacije, ki traja deset let, sta prostotrgovinsko območje in carinska unija v posamezni regionalni integraciji.

2.3 Trojni pakt – TFTA

Leta 2008 je bil s trojnim paktom, imenovanim Tripartite, narejen velik korak k nastanku kontinentalnega prostotrgovinskega območja. Regionalne integracije COMESA, EAC in SADC so sklenile trojni pakt na zasedanju oktobra 2008, kjer so vodje držav in vlad vseh treh regionalnih integracij sporazumno pristale na nastanek prostotrgovinskega območja. V končno veljavo je stopil 10. junija 2015. Trojni pakt združuje 26 držav, 600 milijonov ljudi in 58 % skupnega BDP-ja. Ta sporazum (TFTA) predstavlja več ljudi kakor severnoameriško prostotrgovinsko območje (v nadaljevanju NAFTA) in EU skupaj, njegov cilj pa je izboljšanje integracije in razvoja na področju infrastrukture, industrializacije, notranje menjave in prostega pretoka dobrin in storitev (International Centre for Trade and Sustainable Development, 2015).

2.4 Program minimalne integracije – MIP

Regionalne integracije se srečujejo z mnogimi izzivi, ki kažejo na to, da je treba okrepiti medsebojno sodelovanje, saj posamezne države nekaterih ovir ne morejo premostiti same, zato bodo morali afriški vodje pospešiti integracijo s pregledom trenutnih metod in odstranitvijo vseh ovir pri njenem nastajanju.

Največji izziv sta dostop do energije in varnost. Čeprav ima afriški kontinent ogromne energetske zaloge, njihova energija zelo zaostaja za ostalim svetom. K temu prispevajo tudi neučinkovite javne službe, šibka meddržavna sodelovanja in slaba menjava energije. Veliko držav ima tudi neprimerno administracijo, finančno sposobnost, proizvodnjo in infrastrukturo.

Da bi bilo odpravljanje težav uspešnejše, so uvedli program za minimalno integracijo. MIP je mehanizem, ki ga je sestavila AU v strateškem planu med letoma 2009 in 2012 ter vključuje iniciative REC za pospešitev procesa regionalne in kontinentalne integracije. Osredotoča se na nekaj prioritetenih področij, kjer bi REC povečale sodelovanje in pridobile primerjalno prednost (African Union Commission, 2010).

Glavni cilji/naloge so:

- ocenitev stanja REC v primerjavi s stopnjo implementacije Abujske pogodbe;
- označitev regionalnih in kontinentalnih prioritet, ki jih je predlagala komisija afriške unije (angl. *African Union Commission*, v nadaljevanju AUC), v skladu z načelom subsidiarnosti¹ in po zmožnostih nacionalnih ter regionalnih organov. To načelo je vsaj

---

¹ Načelo subsidiarnosti: kot načelo socialne organizacije pomeni, da se višja oblast, predvsem državna, lahko vmešava samo v obsegu, v katerem je nižja oblast pokazala ali dokazala svojo nezmožnost. Osnovni pomen je načelo nevmešavanja državne oblasti v delo in strukturo nižjih oblasti (Brezovnik & Oplotnik, 2003).

v teoriji tudi temeljno načelo evropskega prava, saj naj bi EU postavljala zakone in ukrepala zgolj tam, kjer je moč posameznih držav nezadostna. Načelo je bilo vpeljano v evropsko pravo z mastriško in lizbonsko pogodbo;

- prepoznati regionalne in kontinentalne projekte znotraj AUC in REC v skladu z načelom subsidiarnosti;
- utrditev trenutnih ekonomskih iniciativ med regionalnimi integracijami in pospešitev integracij v prioritetnih sektorjih;
- prepoznati prioritetne sektorje, ki potrebujejo koordinacijo in harmonizacijo, znotraj vsakega REC in med njimi;
- posnemati uspešne integracije in izkušnje ter jih uporabiti na drugih še neuspešnih integracijah;
- pomagati REC prepoznati in implementirati prioritetne aktivnosti za izpolnitev integracijskih faz po Abujski pogodbi in vse to narediti v predvidenem časovnem planu;
- prepoznati in implementirati projekte ter programe znotraj regionalnih integracij.

Relevantni sektorji in podsektorji, v katerih bodo uporabili MIP, so prost pretok ljudi, dobrin, storitev in kapitala, mir in varnost, infrastruktura in energija, agrokultura, trgovina, industrija, investicije in statistika. Pomembne pa so tudi politične in socialne zadeve, znanost in tehnologija (African Union Commission, 2010).

3 TEORIJA PROSTOTRGOVINSKIH OBMOČIJ NA PRIMERU AFRIŠKE CFTE

V tem poglavju bo poudarek na teoretičnih prednostih in slabostih afriškega kontinentalnega prostotrgovinskega sporazuma.

Klasična teorija regionalne integracije, zapisana v poročilu ARIA IV (United Nations Economic Commission for Africa, 2010), navaja, da se integracija lahko zgodi v različnih oblikah, odvisno od stopnje politične in ekonomske zavezanosti države. Taki dogovori se lahko realizirajo z zmanjšanjem carin, bolj ambicioznimi oblikami ekonomskih integracij, uresničevanjem skupne monetarne in fiskalne unije.

Teorija tudi pravi, da poglobitev regionalne integracije pomeni zmanjšanje omejitev pri trgovanju in investicijah. Vse večja naklonjenost afriški regionalni integraciji prihaja iz principov tradicionalne teorije menjave, ki pravi, da ima liberalizacija trgovine in investicij pozitiven učinek blaginje med dvema ali več državami, ki vodi do ekonomske rasti in zmanjšanja revščine. Najboljša utemeljitev kontinentalne integracije je želja po večji gospodarski neodvisnosti in razvoju.

Teorija prostotrgovinskih območij je povezana s teorijo carinskih unij in je lahko definirana kot proces zmanjšanja ali odstranitve carin in necarinskih omejitev na dobrine in storitve v skupini držav določenega geografskega območja (United Nations Economic Commission for Africa, 2012, str. 30).

Najpomembnejše koristi prostotrgovinskega območja so močno povezane s prednostmi, ki jih prinaša nastanek večjega trga. S prostim in neomejenim gibanjem dobrin ter storitev se investicije bolje odzivajo na tržno povpraševanje in ponudbo, kar vodi do boljše porazdelitve resursov. Da pa bi popolnoma izkoristili prednosti prostotrgovinskega območja, bodo člani integracije morali doseči določene pogoje:

- stabilno in predvidljivo okolje menjave,
- odstranitev ovir pri konkurenčnosti med podjetji v regiji in zmanjšanje ovir pri menjavi, kar vključuje tudi necarinske ovire,
- opredelitev ukrepov, ki bodo ščitili tuje direktne investicije (v nadaljevanju FDI) in bili še bolj privlačni za nove investicije.

Tradicionalni pristop k teoriji ekonomskih integracij ne prikaže celotne analize učinka blaginje in možnih izgub, ki bi jih utrpele države s prostotrgovinskim sporazumom. Še posebej to velja za države v razvoju.

Vinerjeva (1950) teorija carinske unije je bila široko uporabljena za analizo prednosti in slabosti regionalnih integracij. Pravi, da preferenčni trgovinski sporazumi, vključno s prostotrgovinskimi, prinesejo pomembne spremembe državam in globalni blaginji prek dveh različnih učinkov: statičnega in dinamičnega. Prvi se nanaša na alokacijo resursov, kar je rezultat spremembe relativnih cen v povezavi s spremembo vzorca carin, drugi učinek pa se nanaša na možnost koriščenja ekonomij obsega z namenom doseganja določene stopnje investicij in gospodarske rasti prek učinkovitosti in velikosti.

3.1 Statični učinki – ustvarjanje in preusmerjanje trgovine

Fenomen regionalne integracije je predstavljal resen analitični izziv za nekatere teoretike, saj regionalna integracijska shema združuje elemente proste trgovine (v uniji) in protekcionizem (proti nečlanom).

Po Vinerjevem modelu so statični učinki integracije rezultat enkratne realokacije ekonomskih faktorjev proizvodnje in naravnih virov ter pomenijo negativen ali pozitiven učinek na blaginjo. Model predstavlja orodje za analizo blaginje prostotrgovinskega območja z uporabo koncepta ustvarjanja in preusmerjanja trgovine (Viner, 1950).

Ustvarjanje trgovine se navezuje na povečano stopnjo menjave, kar je posledica odstranitve ovir znotraj prostotrgovinskega območja (v nadaljevanju FTA). Vzorec

menjava močno odseva razlike v primerjalnih prednostih med državami. Menjava nastane, ko država opusti proizvodnjo dobrin in storitev, ki je manj učinkovita za enake dobrine in storitve partnerske države, kjer je njihova proizvodnja učinkovitejša. Regionalna in globalna blaginja naj bi se povečala ob spremembi in porastu potrošnje nižje cenovnih partnerskih proizvodov namesto visoko cenovnih domačih proizvodov. Kaj so torej pogoji za ustvarjanje trgovine? Robson (1994) pravi, da se bo menjava bolj verjetno ustvarila na večjem območju ekonomskih integracij, velikem številu članic držav in zmanjšanju oziroma odstranitvi carinskih in necarinskih ovir kot posledice prostotrgovinskega območja. Poleg tega pa morajo biti tudi ekonomije integriranih držav konkurenčne s primerljivo stopnjo razvoja in bazo komplementarnih virov.

Preusmerjanje trgovine je v primerjavi z njenim ustvarjanjem v regiji in svetu vidno kot strošek. Menjava se preusmeri od bolj konkurenčnih ponudnikov izven carinske unije k manj konkurenčnim v carinski uniji, ki imajo nižje cene zaradi nižjih carin na svoje proizvode, ne zaradi večje produktivnosti.

Splošno gledano je sprejeto teoretično stališče, da sta ustvarjanje in preusmerjanje trgovine potencialna rezultata preferenčnega trgovinskega sistema, različno delujoča na gospodarsko blaginjo. Ustvarjanje trgovine povečuje blaginjo, preusmerjanje pa jo zmanjšuje (Viner, 1950).

3.2 Dinamični učinki

Dinamični učinki prostotrgovinskega območja so doseženi v daljšem obdobju. Izboljšanje blaginje je mogoče prek učinka prelivanja – eksternalij². Ti učinki so pogosto posledica ekonomij obsega (zaradi povečanja trga), večje učinkovitosti (zaradi konkurenčnega trga in prenosa tehnologij), povečanih notranjih naložb s strani tujih vlagateljev in odstranitve količinskih kvot ter carinskih ovir. Najpomembnejše ekonomske prednosti temeljijo na cenejši proizvodnji izdelkov kot posledici ekonomskega sodelovanja in koordinacije politike tudi na področju regionalnega transporta in komunikacij. Dinamični učinki regionalnih integracij so v Afriki vidni na šestih ključnih področjih in so (United Nations Economic Commission for Africa, 2012, str. 31):

- **večji regionalni trg prinaša nove naložbe s strani tujih vlagateljev (FDI) kot tudi možnost zasebnih investicij prek državne meje:** primerna menjava in makroekonomska politika lahko spodbudita podjetja k ustvarjanju optimalnih industrij in projektov, prej omejevanih zaradi majhnih državnih trgov. Večina afriških ekonomij je premajhnih za zagon večjih projektov, npr. železarski projekt, čeprav bi bil zanje, kot razvijajoče države, zelo pomemben. Kombinacija stabilnega investicijskega okolja,

---

² V ekonomiji je učinek prelivanja dogodek, ki izhaja iz enega konteksta in se je zgodil zaradi nečesa drugega, v na videz nepovezanem kontekstu (Spillover effect, b.l.).

razvoj transporta, komunikacijske infrastrukture in regionalna ekonomska politika bi lahko zagotovili iniciative za velike investicije v proizvodnji in storitvenih projektih, saj bi doprinesle k ekonomiji obsega;

- **regionalne integracije bi lahko izboljšale učinkovitost proizvodnje kot posledico tekmovalnih pritiskov med konkurenčnimi podjetji:** v večini afriških držav so monopolne in oligopolne tržne strukture glavne ovire do učinkovite proizvodnje. Neučinkovita državna podjetja, vključno z državnimi monopoli, najpogosteje »poberejo« izredno visoke dobičke. Pri tem jih ali ščiti zakon ali pa nekonkurenčno poslovno okolje. Sprejemanje in uveljavljanje regionalnih konkurenčnih pravil v prostotrgovinskem območju bi lahko spodbudili, prav tako pa tudi ustvarili prosto konkurenco za učinkovito industrijsko strukturo;
- **preusmerjanje trgovine iz regionalnega prostotrgovinskega območja in izboljšani pogoji menjave bi lahko vodili k izboljšanju blaginje v regionalnih integracijah:** povečanje relativnih cen izvoza vpliva na razširitev sektorja in podpira nadaljnje investicije, s čimer povečuje proizvodnjo in zaposlovanje;
- **večja notranja menjava bi ustvarila hitrejšo rast in dobiček v regionalnih integracijah:** tržna integracija v REC naj bi stimulirala regionalne finančne »bazene«, ki bi ustvarjali zadostne eksternalije za manj razvite države v prostotrgovinskem območju;
- **z diverzifikacijo proizvodnje primarnih proizvodov bo afriška odvisnost od razvitih tržnih gospodarstev manjša:** trenutna struktura specializiranih dobrin v Afriki omejuje kontinent pri menjavi in rasti, zato vpliva na dolgotrajno zaostalost. Eden izmed potencialnih dinamičnih učinkov FTA v Afriki je zagotovitev boljšega okolja za diverzifikacijo industrije in regionalnih dopolnjevanj;
- **sistem regionalnih dogovorov zagotavlja odlično osnovo za dialog, reševanje konfliktov ter zagotavljanje miru in varnosti:** podregionalna politična stabilnost in mir sta dva izmet nekaterih neekonomskih učinkov regionalne integracije, saj je Afrika v več desetletjih utrpela preveč državljanskih vojn in civilnih konfliktov, kar so dodatni razlogi slabe rasti.

Predvidena ukinitvev carin bo zagotovila prednosti pri omenjenih šestih področjih, le če jih bodo spremljali in podpirali še ostali politični ukrepi, kot so npr. zmanjšanje necarinskih ovir³, ki so rezultat slabe infrastrukture, dolgih postopkov na mejah, podvojenih birokratskih procesov in korupcije. Regionalni napor, da bi izboljšali infrastrukturo in zmanjšali necarinske ovire, so torej ključni za uspešno integracijo (United Nations Economic Commission for Africa, 2012, str. 32).

---

³ Necarinska ovira je vsaka ovira za mednarodno trgovino, ki ni uvozna ali izvozna dajatev. Lahko je v obliki uvoznih kvot, subvencij, carinskih zamud, tehničnih ovir in drugih sistemov, ki preprečujejo ali ovirajo trgovino (Southern African development community, 2015).

4 TRGOVINSKI TOKOVI AFRIŠKIH DRŽAV IN INTEGRACIJ

Glede na nedavne svetovne gospodarske in finančne krize bi bila lahko Afrika pomemben člen v ohranjanju gospodarske rasti po vsem svetu, vendar zaradi vseh težav ostaja notranja afriška trgovina nizka. Njen svetovni delež menjave znaša le 3,2 odstotka in je najmanj integriran trg na svetu (United Nations Economic Commission for Africa, 2012, str. 19).

Tabela 6: Kam so izvažale afriške regionalne integracije med letoma 2000 in 2009 (v %)

Regionalna integracija	ZDA	Japonska	Brazilija	Kitajska	EU	Afrika	Ostali svet
CEMAC	32,0	2,3	1,0	0,1	26,7	3,4	34,5
CEN-SAD	17,3	1,3	3,2	0,1	42,8	9,1	26,3
CEPGL	13,2	0,6	0,1	0,3	35,0	18,2	32,6
COMESA	5,3	1,6	0,8	0,1	50,2	9,1	32,8
EAC	3,8	2,1	0,0	0,9	30,2	33,6	29,4
ECCAS	29,0	1,0	0,6	0,2	22,2	3,9	43,0
ECOWAS	28,7	0,8	5,2	0,1	29,3	13,7	22,2
IGAD	2,4	7,1	0,0	0,4	17,6	19,4	53,1
IOC	14,0	1,3	0,0	0,6	64,7	8,5	10,9
MRU	7,6	0,2	0,0	0,1	26,3	13,5	41,1
SADC	13,7	3,9	0,5	1,0	26,3	13,5	41,1
UEMOA	6,2	0,4	0,7	0,1	40,6	31,4	20,6
UMA	11,9	0,7	3,0	0,1	64,6	2,5	17,2

Povzeto in prirejeno po United Nations Economic Commission for Africa, Assessing regional integration in Africa V: towards an African continental free trade area, 2012, str. 19, tabela 2.2.

Kot je razvidno iz Tabele 6, sta EU in Združene države Amerike (v nadaljevanju ZDA) med glavnimi destinacijami izvoza za večino afriških integracij, medtem ko se delež izvoza, namenjen na ostale afriške trge, giblje med dvema in 34 odstotki.

Kot je razvidno iz Tabele 7, je največji uvoz po afriških regionalnih integracijah iz EU in s Kitajske. Velike regije, kot so EU, Azija, članice NAFTE in Južne Amerike, trgujejo med seboj več kot z ostalim svetom. Afrika pa v primerjavi z njimi večinoma trguje z državami izven kontinenta. Prav zato je afriška notranja menjava zelo nizka, delež uvoza iz ostalih afriških držav je med enim in 19 odstotki.

Glavni izziv za Afriko je torej ustvariti prostotrgovinsko območje, ki bo pripomoglo k izboljšanju notranje menjave na celotnem afriškem trgu, predvsem zato, ker so afriške države usmerjene k trgovanju z neafriškimi državami, kar posledično vpliva na kontinentalno integracijo in celoten gospodarski razvoj.

Tabela 7: Od kod so uvažale afriške regionalne integracije med letoma 2000 in 2009 (v %)

Regionalna integracija	ZDA	Japonska	Brazilija	Indija	Kitajska	EU	Afrika	Ostali svet
CEMAC	8,4	1,5	1,7	2,1	9,8	49,4	2,1	0,7
CEN-SAD	6,8	2,7	1,8	2,2	9,5	39,5	18,9	28,7
CEPGL	2,8	1,3	1,1	1,1	8,0	31,2	2,3	0,2
COMESA	7,1	3,1	1,3	4,1	8,8	30,0	17,7	18,6
EAC	4,6	4,9	0,6	10,5	10,4	20,3	4,3	2,9
ECCAS	8,1	1,3	4,8	2,5	11,4	45,7	5,2	1,6
ECOWAS	6,0	2,1	2,0	2,5	11,7	35,7	13,9	11,3
IGAD	4,2	3,4	0,9	7,7	13,9	18,8	3,9	5,3
IOC	3,4	2,5	1,0	9,6	10,6	24,4	1,2	1,3
MRU	2,8	1,0	0,9	1,1	8,0	33,7	1,3	4,9
SADC	7,4	4,4	2,2	3,5	12,2	31,8	18,3	13,1
UEMOA	3,6	1,6	1,6	1,9	12,2	32,6	7,3	2,2
UMA	5,2	2,0	1,7	1,2	8,4	53,8	3,5	9,3

Povzeto in prirejeno po United Nations Economic Commission for Africa, Assessing regional integration in Africa V: towards an African continental free trade area, 2012, str. 20, tabela 2.3.

S tem se potrjuje teorija trgovine, ki sega vse nazaj do 18. stoletja, ko je David Ricardo povedal, da se pri medsebojnem trgovanju obe državi osredotočata na proizvodnjo izdelkov, pri katerih imata »primerjalno prednost« (Balassa, 1965a, str. 92–123).

Trenutni vzorci menjave spodbujajo specializacijo v primarnih surovinah in kmetijskih proizvodih. Z več primerjalnimi prednostmi in diverzifikacijo proizvodov bi se povečala notranja afriška menjava. Dve desetletji po podpisu Abujskega sporazuma sta tako notranja kot zunanja afriška menjava zelo nizki (United Nations Economic Commission for Africa, 2012, str. 32).

Tabela 8: Menjava znotraj kontinentov leta 2009 (v % celotne menjave)

Notranja kontinentalna menjava	2009 (v %)
EU	72
Azija	52
Severna Amerika	48
Južna in Srednja Amerika	26
Afriška	11

Povzeto in prirejeno po United Nations Economic Commission for Africa, Assessing regional integration in Africa V: towards an African continental free trade area, 2012, str. 32, tabela 3.2.

Kot je razvidno iz Tabele 8, je afriška notranja menjava veliko nižja v primerjavi z ostalimi kontinenti, leta 2009 je znašala le 11 odstotkov, skupno pa se je od leta 2000 povečala le za eno odstotno točko. Trije glavni razlogi lahko obrazložijo stanje: carine, vzorci menjave in

necarinske ovire. V splošnem gledano imajo afriške države visoke medsebojne carine. Povprečna carina znaša okoli devet odstotkov, po posameznih državah pa so različno visoke (United Nations Economic Commission for Africa, 2012, str. 32).

Vzorci menjave zelo spominjajo na vzorce iz kolonialnih časov. Večino izvoza predstavljajo primarne dobrine oziroma industrijski vložki, ki so v pretežni meri namenjeni Evropi. Kar 72 odstotkov primarnih dobrin je tako namenjenih izvozu. Comtradovi podatki za 2010 kažejo na majhno zmanjšanje menjave med razvitimi in afriškimi državami. 47 odstotkov uvoza in 57 odstotkov izvoza še vedno prevladuje v afriški menjavi. Razlog majhnega zmanjšanja lahko delno temelji tudi na izmenjavi s Kitajsko, ki je v zadnjem času pomemben trgovinski partner; največje povpraševanje je po surovih materialih in dokončanih proizvodih (United Nations Economic Commission for Africa, 2012, str. 33).

Tabela 9: Prikaz strukture izvoza afriških dobrin med letoma 2009 in 2010 (v %)

Klasifikacije surovin SITC	Podsaharska Afrika	Severna Afrika
0 in 1 – hrana, žive živali, pijača in tobak	11,0	4,8
2 in 4 – surovi materiali, olje in maščoba (brez goriv)	9,7	2,5
3 – mineralna goriva, maziva in sorodni materiali	51,2	68,6
5 – kemikalije	2,8	5,4
7 – mehanizacija in transportna oprema	6,1	5,6
6&8 – druge proizvedene dobrine	15,1	12,2

Povzeto in prirejeno po United Nations Economic Commission for Africa, Assessing regional integration in Africa V: towards an African continental free trade area, 2012, str. 33, tabela 3.3.

Iz Tabele 9 je razvidno, da afriška gospodarstva daleč največ izvažajo naravna goriva in primerljive materiale (več kot 50 odstotkov).

Menjavo med regijami omejujejo necarinske ovire, ki vključujejo obremenjujoče postopke, dolgotrajno pristaniško nakladanje in slab notranji transport. Izvozni in uvozni časi so veliko daljši od npr. članic držav organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (angl. *Organisation for Economic Co-operation and Development*, v nadaljevanju OECD) (United Nations Economic Commission for Africa, 2012, str. 33).

Iz Tabele 10 je razvidno, da je čas, ki je v povprečju potreben za izvoz oziroma uvoz v Afriko, bistveno daljši kot pri ostalih kontinentih.⁴ V povprečju traja izvoz iz podsaharske

⁴ Čas vključuje notranji transport, carinske in pristaniške postopke.

Afrike kar 31,5 dneva, kar je zelo veliko v primerjavi z izvoznim časom članic OECD, kjer traja povprečno 10,5 dneva. Ta časovna razlika vpliva tudi na manjši obseg menjave.

Tabela 10: Povprečen čas izvoza in uvoza (po dnevih)

Države	Izvoz	Uvoz
Članice OECD	10,5	10,7
Latinska Amerika in Karibi	17,8	19,6
Bližnji vzhod in Severna Afrika	19,7	23,6
Vzhodna Azija in Pacifik	21,9	23,0
Vzhodna Evropa in Centralna Azija	27,0	28,8
Podsaharska Afrika	31,5	37,1

Povzeto in prirejeno po United Nations Economic Commission for Africa, Assessing regional integration in Africa V: towards an African continental free trade area, 2012, str. 33, tabela 3.4.

5 POTENCIALNE KORISTI KONTINENTALNEGA PROSTOTRGOVINSKEGA OBMOČJA

Iz prej opisanih statičnih in dinamičnih učinkov je razvidno, da je CFTA dobra priložnost za Afriko in nastanek AEC, za spremembo trenutnega stanja trga iz raznolikega in heterogenega v bolj obvladljiv in homogen trg. Postopno povezovanje držav in regionalnih integracij v enotno kontinentalno območje bo povečalo trg in ustvarilo večje ekonomije obsega, povečalo specializacijo v primarnih in industrijskih proizvodih, ki so namenjeni menjavi.

Tabela 11: Notranja regionalna menjava v deležu celotne afriške menjave leta 2004

Izvoznik	Uvoznik	Menjava (v milijonih USD)	Skupni delež afriške menjave (v %)
Tripartite + IGAD	Tripartite + IGAD	8.541	76
ECOWAS-CEN-SAD-ECCAS-UMA	ECOWAS-CEN-SAD-ECCAS-UMA	5.251	
Tripartite + IGAD	ECOWAS-CEN-SAD-ECCAS-UMA	2.521	24
ECOWAS-CEN-SAD-ECCAS-UMA	Tripartite +IGAD	1.827	
Afrika, skupno		18.140	100

Povzeto in prirejeno po United Nations Economic Commission for Africa, Assessing regional integration in Africa V: towards an African continental free trade area, 2012, str. 35, tabela 3.5.

Iz Tabele 11 je razvidno, da menjava med regijami, ki sestavljajo »Tripartite« (COMESA-EAC-SADC in IGAD) in drugimi regionalnimi afriškimi integracijami (ECOWAS-CEN-

SAD-ECCAS-UMA) znaša le 24 odstotkov celotne notranje afriške menjave. CFTA bi lahko povečala notranjo menjavo, s tem da bi utrdila infrastrukturo in menjavo med južno in vzhodno Afriko na eni strani ter med severno, zahodno in centralno Afriko na drugi. Trenutno je v teku večje število infrastrukturnih projektov, ki vključujejo povezovanje kontinenta prek različnih poti: cest, železnic, morja, zraka in informacijsko-komunikacijske tehnologije (United Nations Economic Commission for Africa, 2012, str. 35).

Robson (1994) pravi, da večji regionalni sporazumi ustvarjajo večje možnosti za ustvarjanje in razvoj trgovine. Produktivne strukture članic in večje število proizvajalcev s proizvodnjo primerljive ponudbe ustvarjajo konkurenčno okolje.

V želji, da bi dobili koristi večjega obsega trgovine, se svetovni trgovinski sistem spreminja ne samo k regionalnemu FTA, ampak tudi k večjemu sistemu medsebojnega povezovanja kontinentov. Z nastankom novih velikih trgovinskih blokov in večjo integracijo svetovnega gospodarstva se pojavljajo tudi težave z reformami mednarodnih institucij in praksami, kakor je npr. vprašljivo napredovanje runde svetovne trgovinske organizacije (angl. *World Trade Organization*) Doha⁵, kar daje še močnejšo pobudo CFTI. Tudi pogajanja za sporazum gospodarstvenega partnerstva (angl. *Economic partnership Agreement*, v nadaljevanju EPA⁶) med EU in Afriko potrjuje to dejstvo. Glede na AU bi medsebojna menjava pod sporazumom EPA lahko močno škodovala notranji afriški menjavi in integraciji, če afriške države ne bi dosegle enakega zmanjšanja carin in odprave drugih ovir pod EPA, kot npr. prek CFTE. Zato želi AU časovno odložiti pogajanja, dokler se ne vzpostavi afriško kontinentalno prostotrgovinsko območje (World Trade Organization, 2015).

CFTA bo tudi učinkovit način za rešitev prekrivanja številčnih članstev držav v regionalnih integracijah oziroma tako imenovano »skledo špagetov«⁷, saj zaradi tega prihaja do konfliktov in nasprotij (United Nations Economic Commission for Africa, 2006).

6 IZZIVI CFTE

Poleg zgoraj opisanih pričakovanih koristi se pojavljajo tudi izzivi, ki bi lahko vplivali na nastanek CFTE (United Nations Economic Commission for Africa, 2012, str. 36):

---

⁵ Zadnja »runda« trgovinskih pogajanj med člani WTO: cilj je doseči velike reforme mednarodnega trgovinskega sistema, predvsem za države v razvoju, z zmanjšanjem trgovinskih ovir in pregledom pravil menjave. Zajema približno 20 področij menjave. »Runda« je poznana tudi kot Doha development agenda (World Trade Organization, 2015).

⁶ EPA je sistem za vzpostavitev FTA-ja med EU in ACP (Afrika, Karibi in Pacifiške države).

⁷ Prepletanje regionalnih sporazumov.

- neprimerna porazdelitev koristi: za uspešno in enakopravno porazdelitev morajo članice ustvariti skupni finančni bazen, ki bi omogočil nadomestitev/plačilo prilagoditvenih stroškov carin in ostalih izgub. Ker pa so članice večinoma finančno šibke, bi to lahko predstavljajo težavo. Osnovni namen je, da se ustvarjeni finančni prihodki porazdelijo po dogovorjenih kriterijih vsem članicam in v izogib diskriminaciji;
- finančni viri: ustanovitev kontinentalnega območja zahteva velike finančne vire za izgradnjo in razširitev potrebne infrastrukture in institucij;
- šibka volja in zavezanost k cilju: nekatere države še niso dosegle liberalizacije znotraj svoje regionalne integracije. Zato se postavlja vprašanje, kako se bodo uspele zavezati h kontinentalnemu FTA-ju, če nista možna dogovor in sodelovanje že v regionalnem. Nekatere države niso naklonjene popolnemu odprtju mej za menjavo;
- necarinske ovire: administrativna bremena pri menjavi, blokirane ceste, podkupovanje, korupcija, ropanje in piratstvo so problemi, ki jih je treba odpraviti že na kontinentalni stopnji. Če do tega ne bo prišlo, bodo koristi CFTE zelo majhne.

7 EMPIRIČNA ANALIZA POTENCIALNIH KORISTI IN STROŠKOV AFRIŠKE CFTE

Empirična raziskava je raziskava, ki uporablja empirične dokaze. Beseda empirično pomeni podatke, pridobljene prek izkušenj, opazovanj ali eksperimentov. Empirični dokazi se lahko analizirajo kvantitativno ali kvalitativno. Pomembno je, da vse temelji na dokazih in je hipoteza oziroma vprašanje raziskave jasno ter v naprej definirano (Explorable, 2016).

Številne empirične študije so poizkušale prepoznati učinke ustvarjanja in preusmerjanja trgovine pri regionalnih integracijah v Afriki in ponujajo različne rezultate. Yeats (1998) in Schiff (1997) sta trdila, da bi notranja regionalna menjava med majhnimi, razvijajočimi državami lahko potencialno preusmerila regionalne vire iz cenejših uvozov tretjih držav na dražje in manj učinkovite uvoze, proizvedene v državah članicah. Iz statičnega pogleda menita, da bi se morala afriška proizvodnja diverzificirati toliko, da bi celina imela dovolj visoko notranjo regionalno menjavo.

Carrere (2003) je z uporabo razširjenega gravitacijskega modela ugotovil, da so regionalni integracijski sporazumi v Afriki povzročili visoko stopnjo ustvarjanja trgovine prek diverzifikacije tako znotraj kot zunaj regije.

Ob spoznanju narave ustvarjanja in preusmerjanja trgovine je Meade (1955) trdil, da so kljub preusmeritvi menjave z uvedbo carinskih unij še vedno ustvarjali koristi blaginje. Prav to naj bi postavilo nove mednarodne vzorce menjave s pričakovanim premikom k bolj učinkoviti uporabi in proizvodnji resursov. Zatrdil je, da so ti rezultati posledica odstranitve oziroma zmanjšanja »nevidnih« (necarinskih) ovir menjave.

Drugi (Evans, 1998; Lewis, Robinson, & Thierfelder, 1999) so z uporabo modela CGE ugotovili, da bodo regionalni integracijski sporazumi med razvitimi državami bolj verjetno ustvarili statične in dinamične koristi.

V nadaljevanju bo opisana empirična analiza afriške CFTE s pomočjo modela CGE, ki jo je izvedla Ekonomska komisija Združenih narodov za Afriko (angl. *United Nations Economic Commission for Africa*) (United Nations Economic Commission for Africa, 2012). Model CGE omogoča analitikom pregled kompleksnih interakcij znotraj različnih področij gospodarstva. Za namen te analize je bil uporabljen model mednarodnih odnosov splošnega ravnotežja (angl. *Modelling International Relationships in Applied General Equilibrium*, v nadaljevanju MIRAGE), in sicer gre za multinacionalni in multisektorski model CGE, namenjen preučevanju učinkov trgovinske politike.

Model vključuje prikaz ponudbe in povpraševanja. Na strani povpraševanja modela se predpostavlja, da eden od preučevanih predstavnikov v vsaki regiji (npr. potrošnik) namenja določen fiksni delež svojih prihodkov za prehrano, preostanek plače pa porabi oziroma kupi dobrine. Na strani ponudbe se model opira na Leontieffovo funkcijo, ki predpostavlja popolno komplementarnost med vmesno potrošnjo in dodano vrednostjo. Pet dejavnikov, ki prispevajo k dodani vrednosti, so nekvalificirani in kvalificirani delavci, kapital, zemljišča in naravni viri.

Enako kot pri drugih modelih CGE model MIRAGE zahteva pri opisovanju ekonomskih razmerij med različnimi potrošniki svetovnega gospodarstva v določenem letu izredno veliko količino zelo podrobnih podatkov.

Empirična analiza CGE je ocenila ekonomske koristi in izgube afriške CFTE, rezultate pa prikaže s tremi glavnimi ugotovitvami, in sicer (United Nations Economic Commission for Africa, 2012, str. 39–40):

- prva ugotovitev: z odstranitvijo visokih carinskih ovir prek celotne Afrike in nastankom CFTE naj bi se povečala notranja afriška menjava, ki bi posledično doprinesla večjo rast in dohodke;
- druga ugotovitev: koristi naj bi bile bistveno višje ob dodatnih ukrepih za poenostavitev menjave, ki bi v pristaniščih zmanjšali stroške carinskih postopkov in dela;
- tretja ugotovitev: čeprav so potencialne gospodarske koristi CFTE za Afriko kot celoto spodbudne, so po celini te koristi neenakomerno porazdeljene.

Z uporabo večjega števila držav in sektorjev v modelu CGE (United Nations Economic Commission for Africa, 2012) se oceni ekonomske učinke afriške CFTE. Celotna analiza je zasnovana na kvantitativnih trgovinskih ovirah oziroma carinah.

Poizkus testira dva scenarija:

- v prvem obravnava vpliv dveh velikih prostotrgovinskih sporazumov (FTA) v Afriki: jugovzhodno skupino (v nadaljevanju JV), ki vključuje COMESA, SADC, EAC in IGAD, kar odraža »Tripartite« integracijo, na drugi strani pa severozahodno-centralno skupino (v nadaljevanju SZ-C), ki vključuje ECOWAS, CEN-SAD, ECCAS in UMA;
- drugi scenarij testira vpliv kontinentalnega pristopa, kjer so vse afriške države v celoti liberalizirale trgovino z blagom.

Po scenariju naj bi bila implementacija do leta 2017, vendar je zaradi spremenljivk v modelu rezultat podan že za leto 2022. Primerjave med scenariji so izražene v odstotkih ali v absolutnih spremembah.

Obstoječi pogoji kažejo na to, da visoke carine potencialno vplivajo na nizko notranjo afriško menjavo. Znotraj obeh skupin FTA, in sicer JV in SZ-C, so povprečne stopnje zaščite 7,7 in 8,2 odstotka. Povprečne stopnje zaščite med skupinami pa kažejo na večje razlike: izvoz skupine JV v skupino SZ-C ima povprečno carino 16,5 odstotka, izvoz skupine SZ-C v skupino JV pa ima 4,3-odstotno carino.

Pri posameznih sektorjih bi bila največja korist prostotrgovinskega območja vpliv na izvoz afriških kmetijskih in živilskih proizvodov, predvsem pšenice, žita, surovega sladkorja (trst in pesa), surovega mleka in mlečnih izdelkov ter druge predelane hrane (mesa, sladkorja in ostalih živilskih izdelkov). To so izdelki, pri katerih imajo afriška gospodarstva primerjalno prednost, nekatera med njimi pa so zelo zaščitena. Afriški obseg izvoza kmetijskih in živilskih izdelkov bi se v prvem scenariju povečal za 7,2 odstotka (3,9 milijarde) in za 9,4 odstotka (5 milijard) v drugem scenariju. Izvoz industrijskih proizvodov, zlasti tekstila, oblačil in usnjenih izdelkov, proizvodi iz nafte in premoga, mineralni in kovinski izdelki ter drugi obdelani proizvodi, bi se tudi povečali. Z regionalnim FTA bi industrijski izvoz glede na osnovna scenarija povečali za 3,2 odstotka (14,4 milijarde) in s CFTO s 4,7 odstotka (21,2 milijardi). Pri nekaterih sektorjih, predvsem v ribolovu in drugih primarnih proizvodih ter storitvah, je zaslediti upad izvoza. Razlog temu bi bila lahko njihova manjša zavarovanost in posledično omejevanje njihovih koristi pri znižanju carin. Posledično bi notranja afriška menjava do leta 2022 pridobila 23,6 milijarde USD (35,7 odstotka) oziroma 34,6 milijarde USD (52,3 odstotka) po drugem scenariju. S CFTO bi se izvoz afriških držav v tujino zmanjšal za 9,4 milijarde, kar bi znatno povečalo notranjo afriško menjavo (United Nations Economic Commission for Africa, 2012, str. 42).

Tabela 12: Ocena zaščitnih in carinskih prihodkov pred sprejetjem trgovinskih reform in po njem z modelom CGE

Pred trgovinskimi reformami – 2004					Po regionalnem FTA-ju – 2022		Po CFTI – 2022	
Izvoznik	Uvoznik	Menjava (v milijonih USD)	Ad valorem (delež menjave v %)	Carinski prihodki (v milijonih USD)	Ad valorem (delež menjave v %)	Carinski prihodki (v milijonih USD)	Ad valorem (delež menjave v %)	Carinski prihodki (v milijonih USD)
FTA-skupina JV	FTA-skupina JV	8.541	7,7	653	0,0	0	100,0	0
FTA-skupina SZ-C	FTA-skupina SZ-C	5.251	8,2	430	0,0	0	100,0	0
FTA-skupina J-V	FTA-skupina SZ-C	2.521	16,5	417	16,5	417	100,0	0
FTA-skupina SZ-C	FTA-skupina J-V	1.827	4,3	78	4,3	78	100,0	0
Afrika, skupaj		18.140	8,7	1.578	2,7	495	0,0	0
FTA-Skupina J-V	Preostali svet	90.162	3,6	3.283	3,6	3.283	3,6	3.283
FTA-skupina SZ-C	Preostali svet	121.409	1,7	2.092	1,7	2.092	1,7	2.092
Preostali svet	FTA-skupina JV	92.709	10,0	9.237	10,0	9.237	10,0	9.237
Preostali svet	FTA-skupina SZ-C	96.119	17,1	16.415	17,1	16.415	17,1	16.415
Preostali svet	Preostali svet	7.878.099	3,2	251.391	3,2	251.391	3,2	251.391
Svet, skupaj		8.066.926	3,4	283.996	3,4	282.913	3,4	282.418

Povzeto in prirejeno po United Nations Economic Commission for Africa, *Assessing regional integration in Africa V: towards an African continental free trade area, 2012, str. 41, tabela 4.1.*

SKLEP

V medijih lahko vedno zasledimo, kaj se dogaja med razvitimi in povezanimi skupinami držav, kot je npr. EU, manj pa je informacij o dogajanju na drugih, manj razvitih kontinentih, kot je Afrika. Prav zaradi tega sem se odločil raziskati in pridobiti več informacij o povezanosti in prihodnosti afriškega kontinenta ter o ideji nastanka afriškega kontinentalnega prostotrgovinskega območja.

V nalogi sem prikazal trenutno stanje afriškega kontinenta, držav in obstoječe povezave med njimi. Ugotovil sem, da so afriške integracije zelo prepletene, saj so posamezne

države članice članice več integracij. Sosednje države imajo med seboj tako visoke carine in druge omejitve, da se jim bolj splača izvažati oz. trgovati s tretjimi državami sveta, to pa posledično pomeni nizko notranjo menjavo, kar zavira skupni napredek afriškega kontinenta. Da bi se ta problem rešil, je treba kontinent povezati oz. ga postopno integrirati z določenimi sistemi.

Da bi videli, ali je taka integracija sploh smiselna in kakšne rezultate bi prinesla, prikazuje empirična analiza. Analiza je prek različnih scenarijev pokazala pozitivno sliko, saj bi se trgovinski tokovi afriških držav razširili in tako povečali notranjo afriško trgovino.

V začetku naloge sta bili postavljeni dve raziskovalni vprašanji:

1. Ali je nastanek afriškega kontinentalnega prostotrgovinskega območja realen cilj?
2. Ali je lahko takšna nova integracija uspešna in zakaj bi bilo sedaj drugače kot v preteklosti?

Moje mnenje je, da bi nastanek afriškega kontinentalnega prostotrgovinskega območja zagotovo pozitivno vplival na celoten kontinent (kot je bilo dokazano z empirično analizo), saj bi se notranja trgovina okrepila, kar bi zanj pomenilo napredek in večjo blaginjo.

Da bi odgovoril na vprašanje, ali je sedaj lahko drugače in ali je lahko nova integracija uspešna, moramo poleg ekonomskega vidika, ki sem ga v nalogi obravnaval, pogledati še ostale dejavnike, predvsem geopolitični interes. V preteklosti je že podobno integracijo oz. AU s svojo valuto in rezervo poskusil vzpostaviti nekdanji libijski voditelj Moamer Gadafi, ki je bil označen za diktatorja in priročno odstranjen, kljub temu da je imela Libija odlične pogoje življenja in standard, celo boljši kot nekatere države v EU. Največji problem v afriškem napredku predstavljajo tuji interesi oz. multinacionalke in tuje vlade, ki kontinent destabilizirajo in izkoriščajo za naravne surovine (npr. drage kamne, kovine, nafto), brez katerih ne bi bilo takega napredka v razvitem svetu (npr. mobilna telefonija).

Zaradi teh razlogov menim, da celovita afriška integracija ni realen cilj oz. vsaj ne v načrtanem časovnem okviru.

LITERATURA IN VIRI

1. African development bank group. (2014). *Tracking Africa's progress in figures 2014*. Belvedere: African Development Bank Group.
2. African Union Commission. (2010). *Minimum integration programme: coordinated and elaborated by the economic affairs department*. Addis Ababa: African Union Commission.
3. Balassa, B. (1965a). Trade liberalization and “revealed” comparative advantage. *The Manchester school of economic and social studies*, 38(2), 99–123.
4. Balassa, B. (1965b). *The theory of economic integration*. London: Allen and Unwin.
5. Boyes, S. (2013, 31. oktober). Getting to know Africa: 50 interesting facts ... *National Geographic*. Najdeno 22. septembra 2015 na spletnem naslovu <http://voices.nationalgeographic.com/2013/10/31/getting-to-know-africa-50-facts/>
6. Brezovnik, B., & Oplotnik, Ž. (2003). *Fiskalna decentralizacija v Sloveniji: oris stanja, problematika in mednarodna primerjava*. Maribor: Inštitut za lokalno samoupravo in javna naročila.
7. Carrere, C. (2003). Revisiting the effects of regional trading agreements on trade flows with proper specification of the gravity model. *IdeaS*. Najdeno 31. junija 2016 na spletnem naslovu <https://ideas.repec.org/p/cdi/wpaper/423.html>
8. Compare infobase. (2015). *Political map of Africa*. Najdeno 22. septembra 2015 na spletnem naslovu <http://www.mapsofworld.com/africa-political-map.htm>
9. Economywatch. (2010, 30. marec). Africa trade, export and imports. *Economy Watch*. Najdeno 24. septembra 2015 na spletnem naslovu http://www.economywatch.com/world_economy/africa/export-import.html
10. Evans, D. (1998). Options for regional integration in Southern Africa. Najdeno 31. junija 2016 na spletnem naslovu <https://www.ids.ac.uk/files/Wp94.pdf>
11. Explorable. (2016). *Empirical research*. Najdeno 31. junija 2016 na spletnem naslovu <https://explorable.com/empirical-research>
12. International Centre for Trade and Sustainable Development. (2015, 11. junij). African leaders launch tripartite free trade area. *Bridges*. Najdeno 24. septembra 2015 na spletnem naslovu <http://www.ictsd.org/bridges-news/bridges/news/african-leaders-launch-tripartite-free-trade-area>
13. Lewis, J. D., Robinson, S., & Thierfelder, K. (1999). After the negotiations: assessing the impact of free trade agreements in Southern Africa. Najdeno 24. septembra 2015 na spletnem naslovu <http://ageconsearch.umn.edu/bitstream/97532/2/tmdp46.pdf>
14. Meade, J. E. (1955). *The theory of customs unions*. Amsterdam: North-Holland.
15. Oluwaseun, O. (2015, 28. januar). Top 10 richest countries in Africa – list based on per capita income. *African Leadership*. Najdeno 24. septembra 2015 na spletnem naslovu <http://africanleadership.co.uk/blog/?p=530>
16. Robson, P. (1994). *The economics of international integration* (2nd ed.). London: George Allen & Unwin.

17. Schiff, M. (1997). Small is beautiful: preferential trade agreements and the impact of country size, market share, and smuggling. *Journal of economic integration*, 12(3), 359–387.
18. Soininen, I. (2014, 28. oktober). The continental free trade area: what's going on? *International Centre for Trade and Sustainable Development*. Najdeno 24. Septembra na spletnem naslovu <http://www.ictsd.org/bridges-news/bridges-africa/news/the-continental-free-trade-area-whats-going-on>
19. Southern African development community. (2015). *Non-tariff barriers*. Najdeno 24. septembra 2015 na spletnem naslovu <http://www.sadc.int/themes/economic-development/trade/non-tariff-barriers/>
20. Spillover effect. (b.l.). V *Business Dictionary*. Najdeno 24. septembra 2015 na spletni strani <http://www.businessdictionary.com/definition/spillover-effect.html>
21. *The observatory of economic complexity*. Najdeno 24. septembra 2015 na spletnem naslovu <http://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/iot/>
22. United Nations Economic Commission for Africa. (2006). *Assessing regional integration in Africa II: rationalizing regional economic communities*. Najdeno 29. septembra 2015 na spletnem naslovu http://www.uneca.org/aria2/full_version.pdf
23. United Nations Economic Commission for Africa. (2010). *Assessing regional integration in Africa IV: enhancing intra-African trade*. Addis Ababa: United Nations Economic Commission for Africa.
24. United Nations Economic Commission for Africa. (2012). *Assessing regional integration in Africa V: towards an African continental free trade area*. Addis Ababa: United Nations Economic Commission for Africa.
25. United Nations Economic Commission for Africa. (2015). *African statistical yearbook*. Najdeno 23. septembra 2015 na spletnem naslovu http://www.uneca.org/sites/default/files/PublicationFiles/african_statistical_yearbook_2015.pdf
26. Viner, J. (1950). *The customs union issue*. New York: Carnegie Endowment for International Peace.
27. Evergration (Pty) Ltd. (2015). *GDP rankings in Africa*. Najdeno 22. septembra 2015 na spletnem naslovu <http://visafrican.com/gdp-rankings-in-africa/>
28. Workman, D. (2016a, 21. december). Top African export countries. *World's top exports*. Najdeno 4. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.worldstopexports.com/top-african-export-countries/1866>
29. Workman, D. (2016b, 3. september). Fastest-growing African export countries. *World's top exports*. Najdeno 24. septembra 2015 na spletnem naslovu <http://www.worldstopexports.com/fastest-growing-african-export-countries/1874>
30. World Trade Organization. (2015). *The doha round*. Najdeno 29. septembra 2015 na spletnem naslovu https://www.wto.org/english/tratop_e/dda_e/dda_e.htm
31. Yeats, A. (1998). *What can be expected from African regional trade arrangements? Some empirical evidence*. Washington: Mimeo.

PRILOGA

PRILOGA: Seznam kratic

AEC	African Economic Community
AU	African Union
AUC	African Union Commission
CEN-SAD	Community of Sahel-Saharan States
CFTA	Continental Free Trade Area
CGE	Computable general equilibrium
COMECON	Council for Mutual Economic Assistance
COMESA	Common Market for Eastern and Southern Africa
COMTRADE	United Nations Commodity Trade Statistics Database
EAC	East African Community
ECCAS	Economic Community of Central African States
ECOWAS	Economic Community of West African States
EEC	European Economic Community
EFTA	European Free Trade Association
EPA	Economic Partnership Agreement
EU	European Union
FDI	Foreign Direct Investment
FTA	Free Trade Area
IGAD	Inter-Governmental Authority on Development
MIP	Minimum Integration Programme
NAFTA	North American Free Trade Agreement
OAU	Organisation of African Unity
REC	Regional Economic Community
TFTA	Tripartite Free Trade Area
UMA	Arab Maghreb Union
UNECA	United Nations Economic Commission for Africa
WTO	World Trade Organization